

Βρυξέλλες, 10.6.2013
COM(2013) 416 final

2008/0243 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

**σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

σχετικά με τη

**θέση του Συμβουλίου επί της έκδοσης πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για
τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης
διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή
απάτριδα**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχετικά με τη

θέση του Συμβουλίου επί της έκδοσης πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα

1. Ιστορικό

Ημερομηνία διαβίβασης της πρότασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο 6 Δεκεμβρίου 2008

[έγγραφο COM(2008) 820 τελικό/2 - 2008/0243 (COD)]

Ημερομηνία γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών: Ιούνιος, Οκτώβριος 2009, αντίστοιχα

Ημερομηνία θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, πρώτη ανάγνωση: 6 Μαΐου 2009

Προβλεπόμενη ημερομηνία έγκρισης της θέσης του Συμβουλίου: 7 Ιουνίου 2013
[έγγραφο COM(2008) 820 τελικό/2 - 2008/0243 COD)]

2. Στόχος της πρότασης της Επιτροπής

Η πρόταση τροποποιεί τον κανονισμό του Δουβλίνου του 2003 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, και αποβλέπει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συστήματος καθώς και στη διασφάλιση της συνολικής κάλυψης των αναγκών των αιτούντων διεθνή προστασία βάσει της διαδικασίας προσδιορισμού της ευθύνης. Επιπλέον, η πρόταση είχε ως στόχο την αντιμετώπιση καταστάσεων ιδιαίτερης πίεσης στις ικανότητες υποδοχής και στα συστήματα ασύλου των κρατών μελών, καθώς και περιπτώσεων όπου υπάρχει ανεπαρκές επίπεδο προστασίας των αιτούντων διεθνή προστασία.

3. Παρατηρήσεις επί της θέσης του Συμβουλίου

Μετά την τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής, τον Δεκέμβριο του 2008, επιτεύχθηκε κοινή θέση σε πολιτικό επίπεδο από τους συννομοθέτες ως προς τα ουσιαστικά μέρη του σχεδίου κανονισμού τον Ιούλιο του 2012. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων υιοθέτησε ανεπίσημα την κοινή θέση στις 18 Ιουλίου 2012 και η επιτροπή LIBE την υιοθέτησε στις 19 Σεπτεμβρίου 2012 μέσω ψηφοφορίας προσανατολισμού. Όσον αφορά το ζήτημα των πράξεων κατ' εξουσιοδότηση και των εκτελεστικών πράξεων στον κανονισμό

του Δουβλίνου, επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία στις 14 Νοεμβρίου, που υιοθετήθηκε από την επιτροπή LIBE στις 27 Νοεμβρίου 2012 μέσω ψηφοφορίας προσανατολισμού.

Στις 27 Νοεμβρίου, η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων υιοθέτησε την κοινή θέση για τον κανονισμό του Δουβλίνου στο σύνολό του.

Στις 30 Νοεμβρίου, ο Πρόεδρος της επιτροπής LIBE απέστειλε επιστολή στον Πρόεδρο του Συμβουλίου στην οποία σημείωνε ότι εάν το Συμβούλιο διαβιβάσει επίσημα το κείμενο όπως συμφωνήθηκε, στο πλαίσιο επόμενης συνόδου της Ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο ίδιος θα συνιστούσε στα μέλη της επιτροπής LIBE και μετέπειτα στην Ολομέλεια την έγκριση της κοινής θέσης χωρίς τροπολογίες.

Οι κύριες διαφορές μεταξύ της κοινής θέσης και της πρότασης της Επιτροπής του 2008 αναφέρονται κατωτέρω.

I. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συστήματος

Η πρόταση της Επιτροπής διατήρησε την ίδια γενική αρχή σύμφωνα με την οποία η ευθύνη για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας βαρύνει το κράτος μέλος που διαδραμάτισε τον μεγαλύτερο ρόλο στην είσοδο ή τη διαμονή του αιτούντος στα εδάφη των κρατών μελών, με ορισμένες εξαιρέσεις που σχεδιάστηκαν για την προστασία της ενότητας της οικογένειας. Ειδικότερα, η πρόταση καθιέρωσε προθεσμίες για την υποβολή αιτημάτων εκ νέου ανάληψης και μείωσε την προθεσμία απάντησης σε αιτήματα πληροφοριών. Καθιερώθηκε προθεσμία απάντησης σε αιτήματα βάσει ανθρωπιστικών λόγων και διευκρινίστηκε ότι τέτοια αιτήματα μπορούν να υποβληθούν οποτεδήποτε. Οι ρήτρες παύσης της ευθύνης διευκρινίστηκαν όσον αφορά ιδίως τις συνθήκες υπό τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζονται. Προστέθηκαν κανόνες για τις εσφαλμένες μεταφορές και τις δαπάνες των μεταφορών.

Η κοινή θέση περιορίζει τη δυνατότητα υποβολής αιτήματος βάσει ανθρωπιστικών λόγων στην περίοδο που προηγείται της πρώτης απόφασης επί της ουσίας. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η αλλαγή αυτή αποβλέπει στην πρόληψη τυχόν κατάχρησης με μορφή επαναλαμβανόμενων αιτήσεων σε περίπτωση που η πρώτη απόφαση επί της ουσίας είναι απορριπτική. Οι προθεσμίες για την υποβολή αιτημάτων, την απάντηση των αιτημάτων και τη διεξαγωγή μεταφορών μειώθηκαν στην περίπτωση προσώπων που κρατούνται υπαγόμενα ειδικά στη διαδικασία του Δουβλίνου (βλέπε κατωτέρω την τρίτη περίπτωση της ενότητας που αφορά την κράτηση).

II. Ενίσχυση της προστασίας των αιτούντων βάσει της διαδικασίας του Δουβλίνου

Αναστολή μεταφορών/σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης

Η πρόταση της Επιτροπής απέβλεπε στη δημιουργία εξαιρετικής διαδικασίας για την αναστολή των μεταφορών του Δουβλίνου προς ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος, κατά τη διάρκεια προσωρινής περιόδου, σε δύο ξεχωριστές περιπτώσεις : όταν παρατηρείται ιδιαίτερη πίεση και για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι αιτούντες διεθνή προστασία λαμβάνουν ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη.

Η κοινή θέση δεν υιοθετεί την εισαγωγή αυτού του μηχανισμού στον κανονισμό του Δουβλίνου διότι υπάρχουν φόβοι ότι ο μηχανισμός αυτός θα μπορούσε να αποτελέσει παράγοντα προσέλκυσης της παράνομης μετανάστευσης και να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να μην τηρούν τις υποχρεώσεις τους βάσει του δικαίου της ΕΕ.

Η κοινή θέση αντικατέστησε τις διατάξεις για την αναστολή των μεταφορών με τη δημιουργία συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, ετοιμότητας και διαχείρισης κρίσεων. Αυτό το σύστημα εστιάζεται στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των βασικών αιτιών των προβλημάτων που ενδέχεται να προκαλέσουν σχετικές με το άσυλο κρίσεις. Επίσης, ενισχύει τη συλλογιστική όσον αφορά την αλληλεγγύη και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επιπλέον, σε συνδυασμό με το νέο άρθρο 3 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο διασφαλίζει το ίδιο επίπεδο προστασίας των αιτούντων με το επίπεδο που προέβλεπε η πρόταση της Επιτροπής για την αναστολή μεταφορών και επομένως πληροί τους στόχους της πρότασης της Επιτροπής.

Πραγματική προσφυγή κατά της απόφασης μεταφοράς

Στον παρόντα κανονισμό του Δουβλίνου δεν υπάρχουν διατάξεις για την πραγματική προσφυγή. Η πρόταση της Επιτροπής επέφερε τρεις κύριες καινοτομίες στο παρόν σύστημα: 1) θέσπισε το δικαίωμα άσκησης πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης μεταφοράς, 2) καθιέρωσε τον κανόνα ότι οι αρχές θα πρέπει να εξετάζουν αυτοδίκαια την αναγκαιότητα αναστολής της εκτέλεσης της απόφασης μεταφοράς και ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο πρέπει να παραμείνει στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέχρι τη λήψη της απόφασης σχετικά με την αναγκαιότητα της αναστολής της μεταφοράς, και 3) προέβλεψε τη χορήγηση δωρεάν νομικής συνδρομής ή/και εκπροσώπησης όταν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν μπορεί να καταβάλει τις συνεπαγόμενες δαπάνες.

Όσον αφορά το **ανασταλτικό αποτέλεσμα, η κοινή θέση προβλέπει το ακόλουθο σύστημα που βασίζεται στις εξής επιλογές:**

- (1) αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα (σε περίπτωση άσκησης ένδικου μέσου, χορηγείται πάντα στο πρόσωπο το δικαίωμα να παραμείνει στο έδαφος του κράτους μέλους μέχρι την εκδίκαση του εν λόγω ένδικου μέσου)·
- (2) αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα για περιορισμένο χρονικό διάστημα (ίδια με την πρώτη επιλογή, μόνο που ζητείται από το δικαστήριο να αποφανθεί εάν ο αιτών πρέπει να παραμείνει στο έδαφος του κράτους μέλους εκκρεμούντος του ένδικου μέσου, για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα· αυτό το χρονικό διάστημα θα πρέπει να επαρκεί για την αυστηρή εξέταση του αιτήματος)·
- (3) ανασταλτικό αποτέλεσμα κατόπιν αιτήματος (η αναστολή της μεταφοράς δεν εφαρμόζεται αυτόματα σε όλους τους αιτούντες που ασκούν ένδικο μέσο κατά απόφασης μεταφοράς αλλά μόνο σε εκείνους που ζητούν την αναστολή αυτή· επομένως η μεταφορά αναστέλλεται για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το δικαστήριο αναμένεται να αποφανθεί επί του θέματος).

Επιπλέον, εισήχθη νέα διάταξη που προβλέπει ότι το αιτών δεν μπορεί να μεταφερθεί σε κράτος μέλος όπου υφίσταται κίνδυνος παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Συνολικά, οι στόχοι της Επιτροπής διατηρήθηκαν αφού διασφαλίστηκε ότι, σε κάθε υπόθεση, ένα δικαστήριο θα εξετάζει εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να μεταφερθεί ή όχι, ενώ το πρόσωπο αυτό παραμένει στο έδαφος του κράτους μέλους.

Όσον αφορά την δωρεάν νομική συνδρομή, η κοινή θέση προβλέπει εξέταση του βάσιμου της αίτησης που διενεργείται από διοικητική αρχή και συνοδεύεται από πρόσθετες εγγυήσεις για τους αιτούντες, κατοχυρώνοντας ουσιαστικά το δικαίωμά τους να προσφεύγουν ενώπιον δικαστηρίου κατά της απόρριψης της δωρεάν νομικής συνδρομής.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι εγγυήσεις αυτές επαρκούν για να διασφαλίσουν ικανοποιητικό επίπεδο πραγματικής προσφυγής για τον αιτούντα, ακόμα και όταν η δωρεάν νομική συνδρομή εξετάζεται κατόπιν αιτήματος, δεδομένου ότι ο αιτών μπορεί πάντα να προσφύγει ενώπιον δικαστηρίου κατά της απόφασης απόρριψης της δωρεάν νομικής συνδρομής. Επιπλέον, η εξέταση του βάσιμου της αίτησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα που βοηθά τα κράτη μέλη να αποφεύγουν καταχρήσεις λόγω αβάσιμων αιτήσεων για δωρεάν συνδρομή.

Κράτηση

Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες διατάξεις για την κράτηση των προσώπων που υπάγονται στη διαδικασία του Δουβλίνου. Η πρόταση της Επιτροπής είχε ως στόχο να διασφαλίσει ότι η κράτηση των προσώπων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του Δουβλίνου δεν είναι αυθαίρετη, με την καθιέρωση των ακόλουθων βασικών όρων και εγγυήσεων: ένα πρόσωπο δεν κρατείται για τον λόγο και μόνο ότι επιζητεί διεθνή προστασία· ένα πρόσωπο που υπόκειται σε απόφαση μεταφοράς μπορεί επίσης να κρατηθεί όταν υπάρχει σημαντικός κίνδυνος διαφυγής (όπως καθορίζεται στο κείμενο)· η κράτηση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από το χρόνο που εύλογα απαιτείται για την πλήρωση των διοικητικών διαδικασιών για την εκτέλεση της μεταφοράς· οι εγγυήσεις και οι συνθήκες κράτησης όπως προβλέπονται στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής επαναλήφθηκαν στον κανονισμό του Δουβλίνου.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων υιοθετήθηκε η προσέγγιση ότι, για λόγους νομικής συνοχής, είναι καλύτερο να συγκεντρωθούν όλες οι αναγκαίες διατάξεις σχετικά με τις εγγυήσεις που ισχύουν για τα υπό κράτηση πρόσωπα και τις συνθήκες κράτησης σε μία μόνο πράξη για το άσυλο, ήτοι στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής. Μόνο οι λόγοι και οι συνθήκες κράτησης που αφορούν ειδικά τη διαδικασία του Δουβλίνου πρέπει να καθορίζονται στον ίδιο τον κανονισμό του Δουβλίνου.

Στην κοινή θέση αντικατοπτρίζεται αυτό το σημείο και προβλέπεται:

- αναφορά στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής, της οποίας οι εγγυήσεις και οι συνθήκες κράτησης εφαρμόζονται στα πρόσωπα που κρατούνται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του Δουβλίνου, μαζί με τη διευκρίνιση ότι ένα πρόσωπο που υπάγεται στη διαδικασία του Δουβλίνου μπορεί να κρατείται μόνο για λόγο που σχετίζεται με το Δουβλίνο·
- εισαγωγή της αρχής σύμφωνα με την οποία ένα πρόσωπο δεν μπορεί να κρατείται απλά και μόνο επειδή υπάγεται στη διαδικασία του Δουβλίνου (επομένως, το πεδίο προστασίας επεκτείνεται σε προηγούμενους αιτούντες διεθνή προστασία, οι οποίοι στο παρελθόν υπάγονταν στην οδηγία σχετικά με την επιστροφή και τώρα μπορούν να τύχουν μεγαλύτερης προστασίας)·
- εισαγωγή σαφών προθεσμιών για κάθε στάδιο της διαδικασίας του Δουβλίνου, με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι ένα πρόσωπο δεν μπορεί να κρατείται συνολικά για διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών (σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν κρατείται, η συνολική διαδικασία του Δουβλίνου μπορεί να διαρκέσει έως 11 μήνες), ή διαφορετικά πρέπει να αφήνεται ελεύθερο. Ο χρόνος κράτησης λαμβάνεται υπόψη στις διαφορετικές προθεσμίες του ανασταλτικού αποτελέσματος, που τώρα μπορεί να είναι συντομότερες από τη διάρκεια του ένδικου μέσου, διασφαλίζοντας

επομένως ότι ένα πρόσωπο δεν κρατείται καταχρηστικά για διάστημα μεγαλύτερο από αυτό του ανασταλτικού αποτελέσματος.

Η κοινή θέση πληροί τους στόχους της πρότασης της Επιτροπής και προχωρεί ακόμα περισσότερο με την πρόβλεψη ανώτατης περιόδου κράτησης τριών μηνών.

Ευάλωτα πρόσωπα – ανήλικοι και εξαρτώμενοι

Η πρόταση της Επιτροπής επέφερε διάφορες τροποποιήσεις στον τρέχοντα κανονισμό του Δουβλίνου προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο προστασίας των ανηλίκων και ιδίως των ασυνόδευτων ανηλίκων. Ειδικότερα, η πρόταση της Επιτροπής διεύρυνε τον ορισμό των μελών της οικογένειας, ως προς τρία θέματα: 1) κατάργησε την προϋπόθεση ότι για να αναγνωριστεί ένας ανήλικος ως μέλος οικογένειας αιτούντος θα πρέπει να εξαρτάται από αυτόν· 2) προέβλεψε τη δυνατότητα για τα έγγαμα ανήλικα τέκνα να είναι «μέλη της οικογένειας», όταν η διαμονή τους με τον αιτούντα είναι προς το μείζον συμφέρον τους και 3) συμπεριέλαβε τα ανήλικα άγαμα αδέλφια του αιτούντος, όταν αυτός είναι ανήλικος και άγαμος.

Όσον αφορά τους εξαρτώμενους, οι πρώην διατάξεις για τις ανθρωπιστικές ρήτρες εντάχθηκαν στην ιεράρχηση των κριτηρίων, στην αρχή των κριτηρίων αυτών, μαζί με τα κριτήρια που αφορούν την οικογένεια.

Η κοινή θέση περιλαμβάνει μια νέα αιτιολογική σκέψη στην οποία διευκρινίζεται ότι τα δικαιώματα και οι εγγυήσεις που ισχύουν για τους αιτούντες στο πλαίσιο της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου καλύπτουν επίσης τα πρόσωπα που υπάγονται στη διαδικασία του Δουβλίνου, υπό τους περιορισμούς της εδαφικής εφαρμογής που ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία. Περιορίζει την εμβέλεια της οικογένειας στον πυρήνα της οικογένειας, όπως συμφωνήθηκε στην οδηγία για την αναγνώριση, αλλά εισάγει αναφορές σε μέλη της ευρύτερης οικογένειας στα συναφή άρθρα. Η κοινή θέση δέχεται να συμπεριλάβει τους έγγαμους ανήλικους στον ορισμό των ασυνόδευτων ανηλίκων. Καθιερώνει ορισμό του όρου «συγγενής» κάνοντας αναφορά στον θείο, θεία ή πάππο ή μάμμη του ανήλικου. Προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να δραστηριοποιούνται για την αναζήτηση της οικογένειας ασυνόδευτου ανήλικου. Επιτρέπει την επανένωση έγγαμου(-ης) ασυνόδευτου(-ης) ανήλικου(-ης) με οικογένεια και αδέλφια όταν αυτός/αυτή δεν συνοδεύεται από την/τον σύζυγο του/της.

Το κριτήριο σχετικά με τους εξαρτώμενους, τέθηκε εκτός της ιεράρχησης των κριτηρίων, και δεν συνεπάγεται πλέον μια τόσο αυστηρή υποχρέωση («συνήθως»).

Όσον αφορά την περίπτωση ασυνόδευτου ανήλικου που δεν έχει οικογένεια ή συγγενείς στο έδαφος της ΕΕ, στην κοινή θέση προβλέπεται ότι υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας. Στο σχέδιο κανονισμού επισυνάπτεται δήλωση που ορίζει ότι η Επιτροπή θα υποβάλει νέα πρόταση σχετικά με αυτό το ζήτημα μόλις το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδώσει την απόφασή του στην υπόθεση C-648/11 (αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης), η οποία θα αντικατοπτρίζει την έκβαση της απόφασης αυτής:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καλούν την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο, με την επιφύλαξη του δικαιώματός της για ανάληψη πρωτοβουλίας, αναθεώρησης του άρθρου 8, παράγραφος 4 του αναδιατυπωμένου κανονισμού «Δουβλίνο», όταν το Δικαστήριο αποφανθεί επί της υπόθεσης C-648/11 MA κ.α. κατά Υφυπουργού Εσωτερικών και το αργότερο εντός των προθεσμιών του άρθρου 41 του κανονισμού του Δουβλίνου. Τότε, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα ασκήσουν τις νομοθετικές αρμοδιότητές τους, λαμβάνοντας υπ' όψιν το μείζον συμφέρον του παιδιού. Η Επιτροπή, με πνεύμα συμβιβασμού και προκειμένου να εγκριθεί αμέσως η πρόταση, δέχεται να εξετάσει αυτή την υπόδειξη, η οποία θεωρεί ότι περιορίζεται στις συγκεκριμένες περιστάσεις και δεν δημιουργεί προηγούμενο.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κοινή θέση όχι μόνο διασφαλίζει το επίπεδο προστασίας που προβλέπεται από την πρότασή της αλλά και καθιερώνει ικανοποιητικά πρότυπα ως προς ορισμένες πτυχές (π.χ. διασφαλίζει την άνευ όρων επανένωση αδελφών ανεξαρτήτως ηλικίας ή νομικής κατάστασης χωρίς τυχόν πρόσθετους όρους). Το γεγονός ότι πλέον καθορίζεται η έννοια των συγγενών ασυνόδευτου ανηλίκου καθιστά ευκολότερη την παρακολούθηση της εφαρμογής της στην πράξη.

Όσον αφορά τους εξαρτώμενους, η κοινή θέση θα μπορούσε να γίνει δεκτή, διότι, το κριτήριο αυτό, μολονότι δεν εμπίπτει στην ιεράρχηση, περιλαμβάνεται στο πλαίσιο υποχρεωτικής διάταξης, για την οποία μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Από την τρέχουσα διατύπωση συνάγεται ότι, ελλείψει ευνοϊκότερων διατάξεων, οι εξαρτώμενοι πρέπει να ευρίσκονται/τοποθετούνται μαζί με την οικογένειά τους.

Δικαίωμα ενημέρωσης και προσωπική συνέντευξη

Η πρόταση της Επιτροπής διέυρνε και τροποποίησε τις τρέχουσες διατάξεις για την ενημέρωση, προκειμένου, αφενός, να διευκρινίσει τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στον αιτούντα γραπτώς, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως τεκμαίρεται ότι κατανοεί, και, αφετέρου, να προβλέψει τη δυνατότητα προσωπικής συνέντευξης για την ενημέρωση του αιτούντος σχετικά με τη διαδικασία αυτή και τη συγκέντρωση των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους.

Η κοινή θέση καθιστά υποχρεωτική την προσωπική συνέντευξη με περιορισμένες εξαιρέσεις και εισάγει την υποχρέωση ενημέρωσης του αιτούντος όχι μόνο για τα κριτήρια αλλά και την ιεράρχησή τους, μεταξύ άλλων, του γεγονότος ότι η αίτηση μπορεί εν τέλει να εξεταστεί από κράτος μέλος το οποίο δεν είναι υπεύθυνο βάσει της ιεράρχησης των κριτηρίων (ρήτρα κυριαρχίας), καθώς και του γεγονότος ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να ζητήσει την αναστολή της μεταφοράς.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κοινή θέση διασφαλίζει καλό επίπεδο ενημέρωσης του αιτούντος, τόσο γραπτώς όσο και μέσω της υποχρεωτικής συνέντευξης, και επομένως πληροί σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της Επιτροπής.

III. Πράξεις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις

Η πρόταση της Επιτροπής κατατέθηκε πριν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας και επομένως δεν προέβλεπε εξουσιοδοτήσεις της Επιτροπής για την έκδοση πράξεων κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων. Ωστόσο, η πρόταση προέβλεπε αναφορές στη διαδικασία που

θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 5 της απόφασης 1999/468/EK (κανονιστική διαδικασία) όσον αφορά την έκδοση κοινού φυλλαδίου, τις διατάξεις για ανήλικους και εξαρτώμενους, το τυποποιημένο έντυπο για την αποστολή αιτημάτων αναδοχής και εκ νέου ανάληψης, τους καταλόγους αποδεικτικών στοιχείων, την άδεια ελεύθερης διέλευσης, τη δημιουργία ηλεκτρονικού δικτύου επικοινωνίας, καθώς και βάσει του άρθρου 5α της ίδιας απόφασης (κανονιστική διαδικασία με έλεγχο) όσον αφορά συμπληρωματικούς κανόνες για την επανένωση των ανηλίκων και εξαρτωμένων με την οικογένεια και τους συγγενείς τους, τη διεξαγωγή των μεταφορών και την κάλυψη των δαπανών των μεταφορών.

Σε σύγκριση με την πρόταση της Επιτροπής, η κοινή θέση διατηρεί τη δυνατότητα έκδοσης εκτελεστικών πράξεων για όλα τα ζητήματα για τα οποία η Επιτροπή είχε προτείνει διαδικασίες εφαρμογής, στα οποία προστίθεται η εξουσία έκδοσης κοινού πιστοποιητικού υγείας και υποδείγματος για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα μέλη της οικογένειας και τους συγγενείς των ανηλίκων.

Περαιτέρω, η κοινή θέση προβλέπει εξουσιοδότηση της Επιτροπής για να εκδίδει πράξεις κατ' εξουσιοδότηση που να περιλαμβάνουν συμπληρωματικούς κανόνες για την επανένωση των ανηλίκων και των εξαρτωμένων με την οικογένεια και τους συγγενείς τους· σε μια αιτιολογική σκέψη τονίζεται ότι η Επιτροπή θα πρέπει να ζητεί τη γνώμη εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένων όλων των αρμόδιων εθνικών αρχών. Η δυνατότητα έκδοσης συμπληρωματικών κανόνων για τις δαπάνες των μεταφορών δεν διατηρήθηκε διότι το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι κανόνες της βασικής πράξης επαρκούν για το θέμα αυτό. Ως προς τις μεταφορές, η κοινή θέση προβλέπει μόνο τη δυνατότητα έκδοσης ενιαίων κανόνων εφαρμογής, αλλά όχι συμπληρωματικών κανόνων. Η προθεσμία που παρέχεται στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για να προβάλλουν ενδεχομένως αντιρρήσεις σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται από την Επιτροπή, καθορίστηκε σε τέσσερις μήνες, που μπορούν να παραταθούν κατά δύο ακόμη μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Όσον αφορά την εξουσία έκδοσης εκτελεστικών πράξεων, η κοινή θέση προβλέπει περιορισμό των εξουσιών της Επιτροπής και ορίζει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να εκδώσει πράξη όταν η επικουρούσα επιτροπή δεν διατυπώνει γνώμη επί του σχεδίου πρότασης. Η Επιτροπή προέβη σε δήλωση ως προς το θέμα αυτό, που θα επισυναφθεί στο τελικό κείμενο:

Η Επιτροπή τονίζει ότι η συστηματική παραπομπή στο άρθρο 5, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β) αντιτίθεται στο γράμμα και στο πνεύμα του κανονισμού 182/2011(ΕΕ L 55, 28.2.2011, σ. 13). Η παραπομπή στη συγκεκριμένη διάταξη πρέπει να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένη ανάγκη παρέκκλισης από τον κανόνα αρχής, δηλαδή ότι η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει σχέδιο εκτελεστικής πράξης, όταν δεν υποβάλλεται γνώμη. Δεδομένου ότι αποτελεί εξαίρεση από το γενικό κανόνα που καθορίζει το άρθρο 5 παράγραφος 4, η προσφυγή στο δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β) δεν μπορεί να θεωρηθεί απλώς ως «διακριτική εξουσία» του νομοθέτη αλλά πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά και, ως εκ τούτου, να είναι δικαιολογημένη.

Τέλος, σε δήλωση της Επιτροπής διευκρινίζεται ότι, όταν αυτή προτείνει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με το θέμα αυτό, θα τηρεί τους κανόνες για τις μεταφορές όπως προβλέπονται στον κανονισμό 1560/2003:

Κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι, όταν προτείνει ενιαίους όρους σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων για τις μεταφορές, όπως προβλέπεται βάσει του παρόντος κανονισμού, θα εξασφαλίσει την τήρηση των ισχύοντων κανόνων για τις μεταφορές, όπως προβλέπονται στα άρθρα 7-10 του κανονισμού 1560/2003 της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003 για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου.

4. Συμπέρασμα

Η κοινή θέση πληροί τον κύριο στόχο της πρότασης της Επιτροπής. Ειδικότερα, προσδίδει αξία στα τρέχοντα πρότυπα μεταχείρισης αιτούντων που υπάγονται στη διαδικασία του Δουβλίνου. Η κοινή θέση εγγυάται το δικαίωμα ενημέρωσής τους και πρόσβασης σε πραγματική προσφυγή κατά των αποφάσεων μεταφοράς και καθιερώνει σαφείς κανόνες όσον αφορά την κράτηση και την πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή, ζητήματα των οποίων δεν επιλαμβάνεται η ισχύουσα πράξη. Η θέση αυτή παρέχει περισσότερο προβλέψιμο περιβάλλον για τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και περισσότερο ευνοϊκές συνθήκες για την επανένωση ευάλωτων προσώπων, ιδίως ασυνόδευτων ανηλίκων, με την οικογένεια και τους συγγενείς τους. Η ουσία της θέσης του Συμβουλίου συνάδει, σε μεγάλο βαθμό, με την πρόταση της Επιτροπής και επομένως μπορεί να υποστηριχθεί.